

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

Good Governance of Administrator and the Effectiveness of School under the
Secondary Educational Service Area Office Suphanburi

¹วัชรเดช วงษ์เจลีียง และ สายสุตา เตียเจริญ

¹Watchalad Wongchalaung and Saisuda Tiacharoen

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

E-mail: ¹watchalad.tar@gmail.com, tiacharoen_s@silpakorn.edu

Received September 8, 2021; Revised October 9, 2021; Accepted October 28, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี 3) ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 28 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 168 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของผู้บริหาร และประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านเป็นความสัมพันธ์แบบค่อยๆตามกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร; ประสิทธิผลของสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

Abstract

This article aimed to study 1) the good governance of administrators under the Secondary Education Service Area Office Suphanburi; 2) the effectiveness of schools under the Secondary Education Service Area Office Suphanburi; and 3) the relationship between good governance and the effectiveness of schools under the Secondary Education Service Area Office Suphanburi. The sample size for this article was 28 schools, and it was a descriptive study. The 6 respondents in each school were school director, deputy school director, and head of the department, as well as 3 teachers. There were 168 respondents. The research instrument was an opinionnaire about the good governance of administrators and the effectiveness of the school. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The findings were as follows:

1. The good governance of administrators under the Secondary Education Service Area Suphanburi. Generally, the results were demonstrated at the "highest level".
2. The effectiveness of schools under the Secondary Education Service Area Office Suphanburi. Generally, the results were demonstrated at the "highest level".
3. There was a significant relationship between good governance and the effectiveness of the school as a whole and each aspect at a .01 level.

Keywords: Good Governance of Administrator; The Effectiveness of School; The Secondary Educational Service Area Office Suphanburi

บทนำ

ในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและยากต่อการเข้าใจ กระบวนการโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้โลกอันกว้างใหญ่ไพศาลกับหดเล็กและแคบลง ผู้คนทั่วทุกมุมโลกสามารถเดินทาง ขนส่งสินค้า สื่อสารผ่านโลกออนไลน์ และลงทุนได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด สถานะการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมสมัยใหม่ รวมทั้งยังเกิดปัญหาใหม่ ๆ ที่สร้างความวิตกกังวลให้แก่พลเมืองโลก ไม่ว่าจะเป็นสภาวะไร้ระเบียบทางสังคม ความแปรปรวนของสภาพอากาศที่เป็นผลมาจากสภาวะโลกร้อน การแพร่ระบาดของโรคติดต่อชนิดใหม่ๆ และความผันผวนทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมโลกเป็นต้น (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2561) สำหรับประเทศไทยนั้นผลจากวิกฤติเศรษฐกิจ เมื่อปี พ.ศ. 2540 ทำให้ทุกฝ่ายในสังคมหันมาให้ความสนใจเรื่องธรรมาภิบาลมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาอันเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก และข้อบกพร่องของการขาดระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการควบคุมและตรวจสอบ ถ่วงดุลอย่างเป็นระบบ ขาดการปลูกฝังจิตสำนึกจริยธรรม ทำให้เกิดการรั่วไหล การกระทำผิด นอญ และทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่การบริหารอย่างโปร่งใส มีคุณภาพ “ธรรมาภิบาล” จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในทุกองค์กรในการบริหารงานเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องปรับตัวตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง (Damnoen et al., 2021) โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ การที่สถานศึกษาจะมีคุณภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติที่ดี (Songsraboorn et al., 2021) รวมถึงในการจัดการศึกษา นักเรียนที่มีคุณภาพจำเป็นจะต้องมีครูดี ครูเก่ง อีกทั้งยังต้องมีความรู้ความสามารถและเสียสละอุทิศตนให้กับงาน (Damnoen, 2021) ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ความเป็นมนุษย์รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมแก่ลูกศิษย์ เพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างสงบสุขในสังคมที่เปลี่ยนแปลง ถ้าครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2546)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ กำกับดูแลสนับสนุน ส่งเสริมและประสานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหน่วยงานองค์การและบุคคลต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาภาคบังคับและขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา จึงเป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเป็นธรรม ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลและประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่จากการปฏิบัติงานพบว่าแผนปฏิบัติการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี, 2563) ในตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต ได้ผลการประเมินน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อันเนื่องมาจาก 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานงบประมาณที่ไม่ชัดเจน ขาดการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ แผนการปฏิบัติการประจำปี ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณขาดความชัดเจนไม่มีประสิทธิภาพและไม่คุ้มค่า 2) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างเท่าที่ควร ทำให้เกิดช่องโหว่ในการทุจริตแก่เจ้าหน้าที่ได้ง่าย และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจไม่ถูกต้องเท่าที่ควรจึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาค

นอกจากนี้ในรายงานสรุปและอภิปรายผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2561 พบว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษต่ำกว่าระดับประเทศอยู่ 0.22 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง ถึงแม้ว่าจะสูงกว่าระดับประเทศแต่ยังไม่ถึงร้อยละ 50 ในแต่รายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี, 2561) จากปัญหาดังกล่าวพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังทุ่มเทในการทำงานไม่เพียงพอ ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาจะเลิกละหน้าที่ทางการสอน และการพัฒนานักเรียน

ดังนั้นการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ตอบสนองต่อความต้องการ มีความเสมอภาค ทำงานด้วยความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และมุ่งเน้นฉันทามติ เพื่อนำมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ภายใต้การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นคน ดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development, 2009) ได้กล่าวถึงแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ 1) การสร้างความมั่นใจในการมีกรอบโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิภาพ 2) สิทธิของผู้ถือหุ้นและ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้เป็นเจ้าของ 3) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน 4) บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำกับดูแลกิจการ 5) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 6) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) เสนอหลักธรรมาภิบาล 10 หลักการ ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและมุ่งเน้นความดี หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรมและจริยธรรม

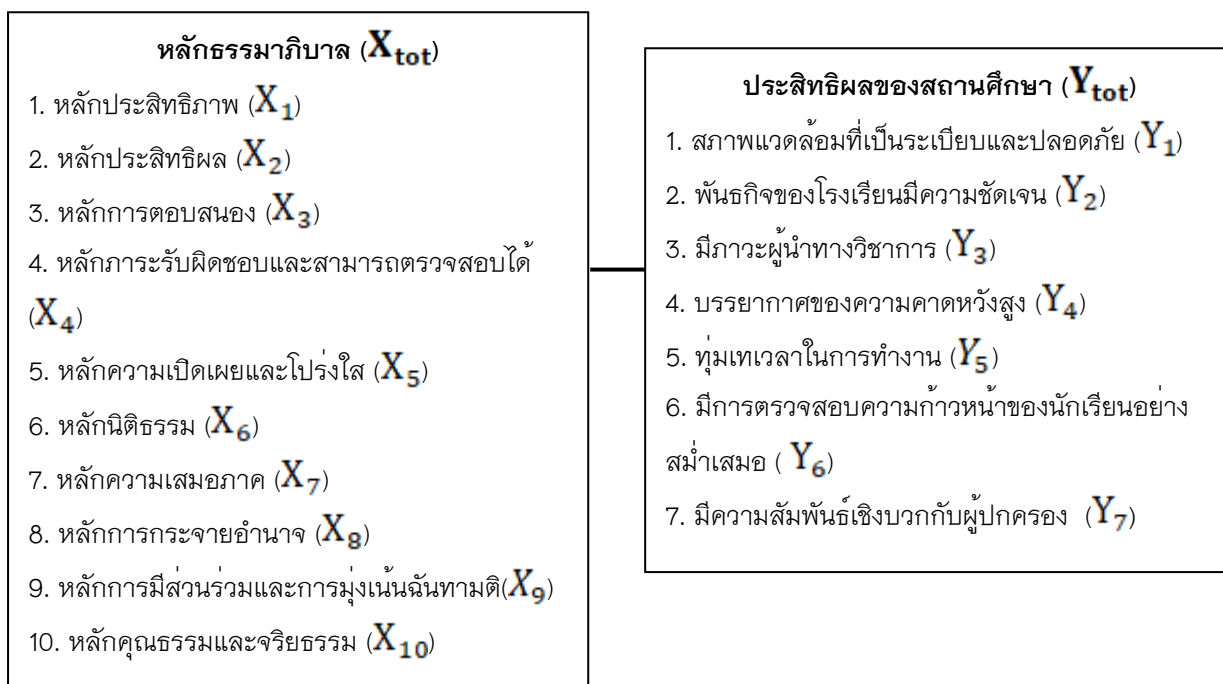
Hoy & Miskel (2008) กล่าวถึงประสิทธิผลของสถานศึกษาจำแนกองค์ประกอบไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความพึงพอใจในงาน 3) ความใส่ใจในงาน 4) การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน และ 5) คุณภาพโดยทั่วไป ขณะที่ Lunenburg & Ornstein (2012) ได้จำแนกองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมไว้ 7 ประการ ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและปลอดภัย 2) พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน 3) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 4) บรรยากาศของความคาดหวังสูง 5) ทุ่มเทเวลาในการทำงาน 6) มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง

สรุปธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการและระบบการบริหารเพื่อบรรลุประสิทธิผลอันเป็นทั้งเหตุและผลหรือ เป็นทั้งวิธีการในการปฏิบัติและเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้น และมีความเกี่ยวข้องในด้านบุคลากร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจของบุคลากร การพัฒนาของบุคลากรและบรรยากาศการทำงาน ส่วนประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสำคัญในการทำให้สถานศึกษาสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ดำเนินงานของสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และความรู้ ความสามารถของผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติการทำงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ผู้วิจัยเลือกศึกษาแนวคิดธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) ซึ่งจำแนกหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 ประการ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถ

ตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วมและมุ่งเน้นฉันทามติ และ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาจากทฤษฎีของ Lunenburg & Omstein (2012) ซึ่งจำแนกองค์ประกอบไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและปลอดภัย 2) พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน 3) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 4) บรรยากาศของความคาดหวังสูง 5) ทุ่มเทเวลาในการทำงาน 6) มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนาวิจัย (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design) เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการเตรียมโครงการอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การศึกษาปัญหา การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สืบค้นจากตำราเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลในการจัดทำโครงร่าง งานวิจัย

เสนอขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อเสนอขออนุมัติโครงการงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยมีพื้นฐานมาจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น หาค่าความตรงด้านเนื้อหาและความเชื่อมั่น แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลทางสถิติตลอดจนแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัยเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อจัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยที่สมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสัพพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ หลักการกระจายอำนาจ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักนิติธรรม ส่วนที่เหลือ 1 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ หลักประสิทธิภาพ

ด้าน	ธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	หลักประสิทธิภาพ (X_1)	4.46	0.49	มาก
2.	หลักประสิทธิผล (X_2)	4.56	0.54	มากที่สุด
3.	หลักการตอบสนอง (X_3)	4.55	0.55	มากที่สุด
4.	หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้ (X_4)	4.63	0.57	มากที่สุด
5.	หลักความเปิดเผยและโปร่งใส (X_5)	4.68	0.57	มากที่สุด
6.	หลักนิติธรรม (X_6)	4.55	0.57	มากที่สุด
7.	หลักความเสมอภาค (X_7)	4.59	0.62	มากที่สุด
8.	หลักการกระจายอำนาจ (X_8)	4.60	0.60	มากที่สุด
9.	หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ (X_9)	4.57	0.52	มากที่สุด
10.	หลักคุณธรรมและจริยธรรม (X_{10})	4.73	0.47	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.59	0.51	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสัพพรรณบุรีทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่า

มัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ พันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ บรรยายภาพของความคาดหวังสูง สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย ทุ่มเวลาในการทำงาน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง

ข้อ	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย (Y_1)	4.67	0.48	มากที่สุด
2.	พันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน (Y_2)	4.73	0.44	มากที่สุด
3.	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Y_3)	4.70	0.46	มากที่สุด
4.	บรรยายภาพของความคาดหวังสูง (Y_4)	4.69	0.47	มากที่สุด
5.	ทุ่มเทเวลาในการทำงาน (Y_5)	4.66	0.48	มากที่สุด
6.	มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (Y_6)	4.59	0.53	มากที่สุด
7.	มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง (Y_7)	4.54	0.72	มากที่สุด
รวม (Y_{tot})		4.66	0.44	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ธรรมชาติของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายตามกัน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ได้แก่ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับพันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ กับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ หลักประสิทธิผล กับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ กับพันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน ตามลำดับ

ประสิทธิผลของ สถานศึกษา	สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและ ปลอดภัย (Y_1)	พันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน (Y_2)	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Y_3)	บรรยายภาพของความคาดหวังสูง (Y_4)	ทุ่มเทเวลาในการทำงาน (Y_5)	มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (Y_6)	มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง (Y_7)	รวม (Y_{tot})
หลักประสิทธิภาพ (X_1)	.433**	.476**	.588**	.482**	.324**	.437**	.233**	.497**
หลักประสิทธิผล (X_2)	.525**	.663**	.765**	.630**	.532**	.556**	.347**	.664**
หลักการตอบสนอง (X_3)	.344**	.506**	.542**	.443**	.409**	.314**	.344**	.446**

ประสิทธิผลของ สถานศึกษา								
ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและ ปลอดภัย (Y ₁)	พันธกิจของโรงเรียนที่มีความชัดเจน (Y ₂)	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Y ₃)	บรรยากาศของความคาดหวังสูง (Y ₄)	ทุ่มเทเวลาในการทำงาน (Y ₅)	มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (Y ₆)	มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง (Y ₇)	รวม (Y _{tot})
หลักการรับผิดชอบและ สามารถตรวจสอบได้ (X ₄)	.523**	.544**	.620**	.422**	.403**	.462**	.347**	.552**
หลักความเปิดเผยและ โปร่งใส (X ₅)	.522**	.505**	.599**	.474**	.445**	.417**	.289**	.541**
หลักนิติธรรม (X ₆)	.325**	.475**	.591**	.378**	.397**	.323**	.254**	.444**
หลักความเสมอภาค (X ₇)	.424**	.526**	.682**	.509**	.466**	.408**	.201**	.537**
หลักการกระจายอำนาจ (X ₈)	.721**	.511**	.634**	.441**	.393**	.547**	.571**	.638**
หลักการมีส่วนร่วมและการ มุ่งเน้นฉันทามติ (X ₉)	.586**	.744**	.787**	.720**	.536**	.595**	.394**	.719**
หลักคุณธรรมและจริยธรรม (X ₁₀)	.699**	.876**	.934**	.722**	.725**	.732**	.505**	.853**
รวม (X _{tot})	.561**	.639**	.744**	.579**	.509**	.527**	.352**	.734**

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ให้ความสำคัญกับ ธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักในการบริหารประเทศ การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษาถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องสร้างขึ้นให้เป็น คุณสมบัติประจำตัว เพื่อมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้การดำเนินงาน ด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินงานที่เป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานก่อให้เกิดการตอบสนอง ต่อความต้องการของส่วนรวมตลอดจนมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของหน่วยงาน จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา นิมนวล (2559) พบว่าธรรมาภิบาลของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ เดชบำรุง (2562) พบว่าระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถาน ศึกษา มีการใช้ประสิทธิผลมาเป็นเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษาของตน โดยนำมาใช้ตรวจสอบ วัตถุประสงค์ หรือกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามความ ต้องการหรือไม่ และยังนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ดำเนินงานของสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้เกิดผลตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริหารให้เหมาะสมกับสภาวะ ปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปและผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทั้ง ภายในและภายนอกที่มีต่อ สถานศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพราะสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของ สังคม สังคมย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บางครั้งการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวนย พร สะอึ้งทอง (2556) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่าธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ หากผู้บริหารสถานศึกษาใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ภายใต้การดำเนินงานด้วยความ โปร่งใส รับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ เพื่อมุ่งประโยชน์สุขให้เกิดกับประชาชน และยังเป็นการมุ่ง จัดสรรทรัพยากรขององค์การอย่างคุ้มค่า และเป็นระบบตามกฎหมาย มีการดำเนินงานที่เป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานก่อให้เกิดการตอบสนอง ต่อความต้องการของส่วนรวม ตลอดจนมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจขององค์การในระดับสูง จะทำให้ ประสิทธิภาพที่เกิดกับสถานศึกษามากขึ้นด้วย ในทางกลับกันถ้าผู้บริหารใช้ธรรมาภิบาลกับการบริหาร สถานศึกษาในระดับที่ต่ำ จะทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาต่ำไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุจดาว จิตใส (2554) พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายตามกัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสัพพรรณบุรี ทำให้พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ การที่สถานศึกษาจะมีคุณภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ รวมถึงในการจัดการศึกษา เพราะสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนานักเรียน เมื่อการปฏิบัติงานเกิดความสำเร็จจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในสถานศึกษา ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร: วิธีการหรือกระบวนการการบริหารงานที่ดี ภายใต้การดำเนินงานด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้มีเป้าหมายที่สำคัญ เพื่อมุ่งประโยชน์สุขให้เกิดกับประชาชน และยังเป็นการมุ่งจัดสรรทรัพยากรขององค์การอย่างคุ้มค่า รวมทั้งเป็นระบบตามกฎหมาย มีการดำเนินงานที่เป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานก่อให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของส่วนรวม ตลอดจนมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจขององค์การ

ประสิทธิผลของสถานศึกษา: ภาพความสำเร็จของสถานศึกษาที่เกิดจากพฤติกรรมความสามารถในการดำเนินงานได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถ ของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สถานศึกษา: การดำเนินงานด้าน วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ภายใต้การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นคน ดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีแก่

นักเรียน และประชาชนผู้รับบริการ อีกทั้งยัง ช่วยแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของสถานศึกษาได้อีกด้วย

สรุป

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ตอบสนองต่อความต้องการ มีความเสมอภาค ทำงานด้วยความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และมุ่งเน้นฉันทามติ เพื่อนำมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ภายใต้การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นคน ดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการศึกษาธรรมาภิบาลของผู้บริหาร พบว่าด้านหลักประสิทธิภาพ มีมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าต่อการลงทุน เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ช่วยลดขั้นตอน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูและผู้บริหาร ตลอดจนลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการลง ยกเลิกการปฏิบัติงานที่ล้าสมัยไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความจำเป็น

2. จากการศึกษาพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง มีมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย ผู้บริหารควรส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองควรมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุน ผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมากกว่าเดิม

3. จากการศึกษาพบว่าธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ตอบสนองต่อความต้องการ มีความเสมอภาค ทำงานด้วยความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และมุ่งเน้นฉันทามติ เพื่อนำมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ภายใต้การจัดการศึกษาที่เน้น

ผู้เรียนเป็นคน ดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน ผู้รับบริการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ดุจดาว จิตใส และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2554). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2(1), 124–132.
- ธีระ รุณเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บพิธข่าวฟาง.
- วรรณ นิมนวล, นุชนรา รัตนศิริประภา และ สายสุตา เตียเจริญ. (2561). ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(2), 139–154.
- สมใจ เดชบำรุง. (2562). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 17(1), 258–274.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2561). *ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (2561). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2561*. สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (2563). *แผนปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อำนวยการ สอิงทอง และ นุชนรา รัตนศิริประภา. (2557). คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 5(1), 247–260.

- Damnoen, P.S. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist Integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.
- Damnoen, P.S., Phumphongkhochasorn, P., Punwasuponchat, N., & Srichan, P.W. (2021). The Development of Learning Management Design Models in Compulsory Subjects of the Master of Education Program in Educational Administration Innovation in Order to Enhance the Characteristics of Learners According to The Needs of the Professional Education Institution Administrators. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 20459–20466.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. (6th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. V. (2012). *Educational Administration Concepts and Practices*. (6th ed.). California: Wadsworth Publishing.
- Organization for Economic Co–operation and Development (OECD). (2009). *Practical Guide to Corporate Governance*. Washington DC: Pennsylvania Ave.
- Songsraboon, R., Thongtao, J., Damnoen, P.S., & Huanjit, P.S. (2021). Course Management Based on Outcome–Based Education (OBE) of Learning by Working in Real Conditions. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 20491–20499.